Ејнар Екланд
ХЛАДНИ КАКАО ДЕТИЊСТВА

ШИПУРАК

Унутра, у глаткој, стегнутој

кожици шипурка, од које киша и снег
лако одскачу,
леже семенке, кратке и мањасте
као ескимска деца.
Ако не сањају о ружама,
ако о томе не сањају
зима ништа не вреди.

НАШИ МРТВИ

Наши мртви су међу нама.
Гле, међусобно разговарају
кроз наше немирне погледе.

Дуго пред нама стоје на поду,
док ми, уза зид, седимо сами.
Или стоје на вратима док ми унутра
пропуштамо неког другог, не њих.

Наши мртви гледају нас нашим погледима
који све говоре – можемо ли
све то поновити?

Чежња која их је носила
питаће нас – можемо ли
толико чезнути?

Тамо где стоје и посматрају нас без наде
ускоро ћемо стајати и ми – можемо ли се
надати да ћемо избећи?

ПАКЛЕНО

Језик те не води
никуда.
Пођи па ћеш видети
како језик питомо трчи
испред тебе попут пса
или за тобом каска
као дете за оцем.

Или стој и осети како урасташ
у своју груду земље
као собна биљка
у саксији језика.
Оних неколико слободних речи
не одлеће,
већ зује око тебе
као досадни комарци.
Замахујеш на њих
прецизним поређењима.
То је једино помагало
ономе ко воли да стоји
у земљи из саксије и да удара.

Све што о овоме знаш
не води те никуда.
Ни ово што говориш.
Само руку води ти
ка месту где сврби. Где паклено сврби.

ЗБИР

Ако сабереш све женске
муке и невоље,
од обрезивања, силовања и потлачености
до порођаја и свакодневног сређивања косе
и све мушке
муке и невоље,
од одбацивања, рата и рада у руднику
до свакодневног бријања и породичне срамоте,
добијаш ли тада укупну беду
читавог људског рода?

Не добијаш.
Остаје још нешто.
Туга онога који сабира.
Твоја туга.
Туга свих жена
и свих тужних мушкараца
који се никада нису срели,
иако су заједно урачунати.

Али ако заиста умеш да сабираш
Онда ипак сабери.
Спој их.
Тако ретко се догађа
да неко то и уради.
Коначни збир можда може и да послужи.

БОРБЕНИ ПОКЛИЧ

Одустани!
Има оних који никад
да
да
да
знаш то већ
оних који никад
не одустају.
Зато:
Одустани! Одустани!

Далеко је док све
не буде ионако
напуштено.
Не истрајавај.
Одустани!
Не приушти им ниједну
победу ни на једној
страни.
Одустани, хеј!

ТРГОВИНА ПЕЈЗАЖЕМ

Не стој само и не зури преко рита. Питај за цену.
Све има своју цену. И питања и
они који питају. Питај колико коштају.
Тело и дрво,
питај колико кошта да се оборе.

Цена ове руке која спушта секиру и спушта поглед
и само четри пукотине међу прстима има
није ваљда недостижна?

Шумско небо са својом сивкастом кондензацијом која се
креће преко удаљених планина, колико би коштала?
Или пријатељство преко неколико округа,
колико нудиш за то?

Одмераваш. Процењујеш.
Да. И Не. И Тачно. Наслада.
Баш тамо где ти највише одговара. Баш тамо.

Радо би ово прибавио, ти што
долазиш да склопиш погодбу.

Просто захтеваш да платиш. Свиме што имаш.
Зато то и имаш. Није важно колика је цена,
само да је довољно висока.
У потрази си, ти си трагач.
Али тражиш само етикету с ценом.

Да. Све је на продају. Све има цену. Али ти,
ти немаш праву валуту.
Нема ништа од трговине. А и
стигао си прекасно.
Највећи део онога на чему стојиш
и у шта гледаш
већ је продат. Будзашто.
Плаћено и однето. Заиста.

ПРЕКО ВОДА

Изгубљени син
који пева
о изгубљеном
оцу који није чуо
песму –

Ти си тај
кога слушамо, а коме не прилазимо –

осим када се и сами изгубимо
и кренемо путем којим си ти прошао
даље, даље,
преко мора –

докле год твоја музика
мрешка површину
између твог оца и нас –

ПОД ЈАСЕНОМ

Дрво има једноставне жеље.

Кад лежиш: да ти корење
положи преко груди.
Да те умрви у земљу.
Да меку земљу упије у себе.

Кад стојиш: да израсте
изнад тебе.
Да постане горче него што можеш да окусиш.
Да постане јаче него што можеш да сломиш.
Да постане више него што можеш да се попнеш.
Да ухвати сваки зрак сунца над тобом
у савршену сенку.

Тама која је у земљи
подићи ће се и постати тама
око места на ком стојиш.

Твоја тама
биће иста тама
било да лежиш у земљи или стојиш на њој.

Дрво то жели.

У ШУМИ НАЈРАДИЈЕ ЋУТИМ И СТОЈИМ И ГЛЕДАМ. ИМАО САМ ПРИЈАТЕЉА КОЈИ ЈЕ ТАМО НЕСТАО

Ово неуређено дрвеће.
Кроз ово дрвеће он је гледао.
Кроз ово дрвеће његов поглед
пробијао се све док
није могао даље.

СКРАМА

скрама на мозгу

значи само једну ствар

какао мог детињства
охладио се
док сам био напољу и летео

ЕЈНАР ЕКЛАНД (EINAR ØKLAND, 1940) норвешки је песник, прозни писац, есејиста, драмски писац и аутор књига за децу. По образовању је клинички психолог. Дебитовао је 1963. године поетском књигом *Један жути дан* (*Ein gul dag*) и од тада је објавио преко седамдесет књига различитих жанрова. Уз Јана Ерика Вола, Дага Сулстада и П. Х. Хаугена, био је један од централних аутора окупљених око часописа *Профил*, уводећи у норвешку лирику нову осетљивост и међууметничку отвореност. Био је уредник неколико књижевних часописа, председник норвешког удружења писаца и члан жирија књижевне награде Нордијског савета. *Gyldendalprisen*, *Samlagsprisen*, *Doblougprisen*, *Nynorsk litteraturprisen*, *Brageprisens hederspris* само су неке од добијених награда. Сматра се једним од најсвестранијих и најоригиналнијих аутора после Другог светског рата.

Избор, превод са норвешког и белешка
Марко Вуковић